

PONOR KOLINASI KOD ROČA

PIŠE: IVAN GLAVAŠ
Speleološka udruga "Spelunka"
- Veprinac

POLO•AJ

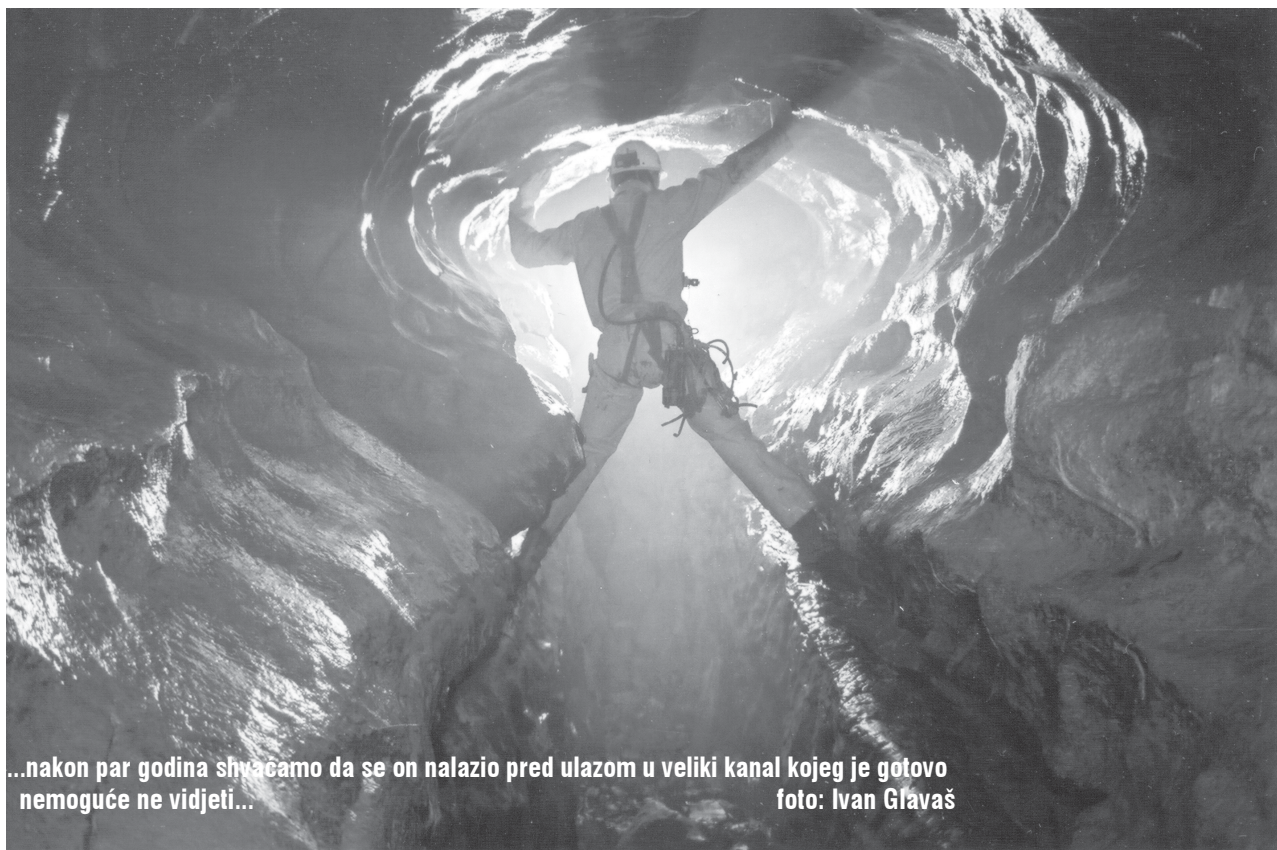
Ponor Kolinasi nalazi se usred jednog malog polja, oko 500 m južno od Roča, odnosno 300 m u pravcu zapad-sjeverozapad od sela Grgurinčići. Ime Kolinasi (svojevremeno Foiba Colinassi) se odnosi na istoimeni zaselak koji se nalazi u neposrednoj blizini jame dok je predznak «foiba» (tj. jama u koju je netko bačen ili se u nju bacio) vjerojatno dobila po nekom g. Pauletichu koji se, pred, sada već puno godina, u nju bacio iz valjda samo njemu poznatih razloga.

PRVA ISTRA•IVANJA

Ponor se prvi puta spominje u literaturi (ne znamo kojoj) u jednom članku kojeg je objavio dr. Benno Wolf koji se u nju spustio negdje prije 1. svj. rata i izradio topografski snimak do 100 m u dužinu i 60 m u dubinu. Po njegovom je nacrtu jama završavala sifonom i osim toga nije imala neke perspektive za nastavak istraživanja. Nakon toga, jamu ponovno srećemo u legendarnoj knjizi Duemila grotte u kojoj se nalazi njen nacrt i par najosnovnijih podataka. U knjizi se spominje dužina od 100 i dubina od 50

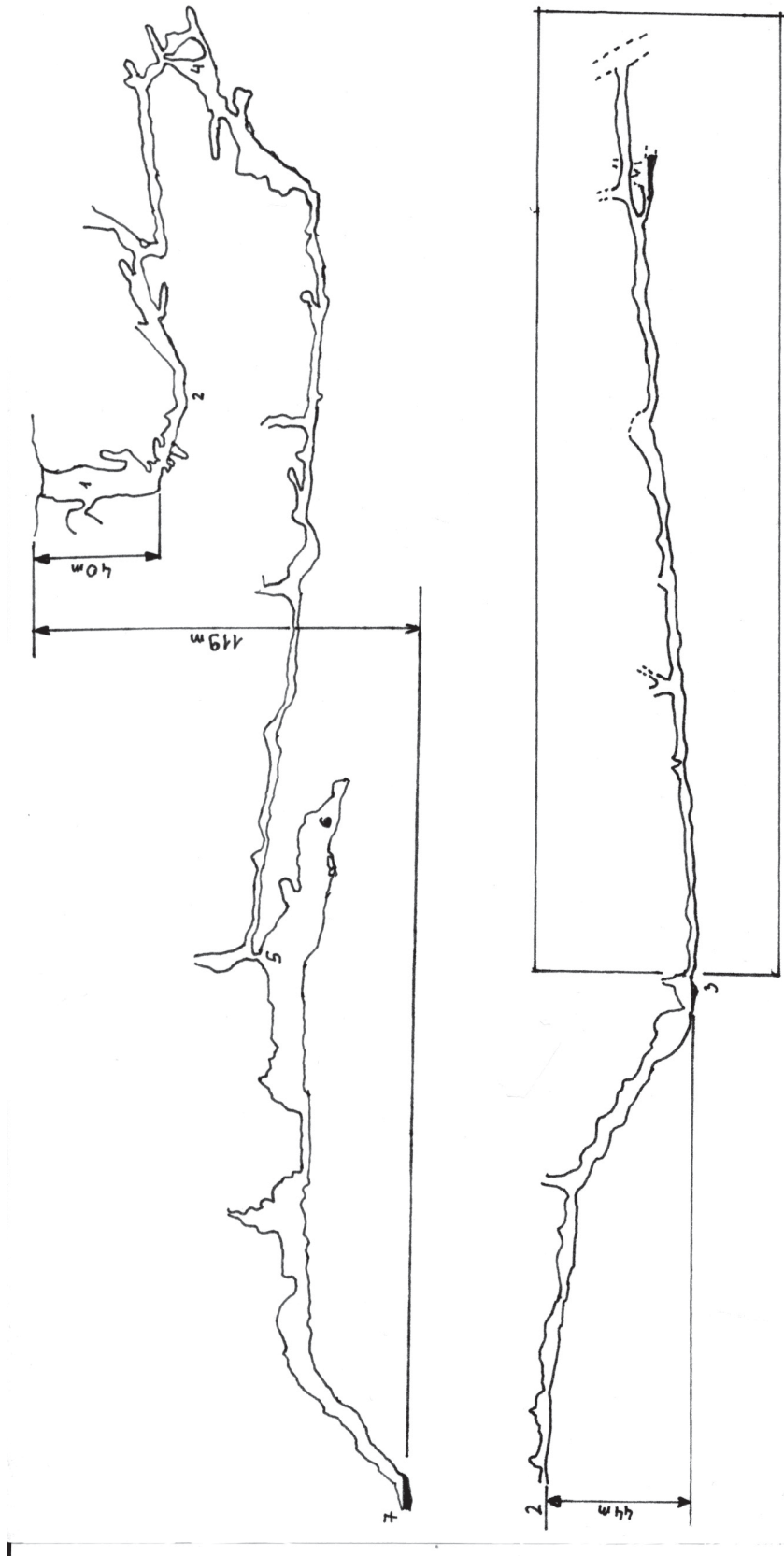
m, dakle još i manje nego što je dr. Wolf izmjerio.

Sakupljanjem raznih informacija i pregledom terena, članovi društva xxx oktobre iz Trsta saznaju od mještana da je jama za većih kiša znala i potpuno poplaviti, vjerojatno zbog raznog materijala kojeg bi voda unijela u jamu i na taj način začepila neki prolaz. Isto svjedočenje govori da bi, nakon što bi došlo do odčepljenja, voda počela odjednom nestajati iz potpuno poplavljene jame Kolinasi, dok bi iz druge jame koja se nalazi 1 km zapadno počeo izlaziti vodeni tok koji bi tekao nekoliko sati i nakon toga se povukao. Obzirom na tu pojavu, speleolozi se nisu mogli pomiriti s tim

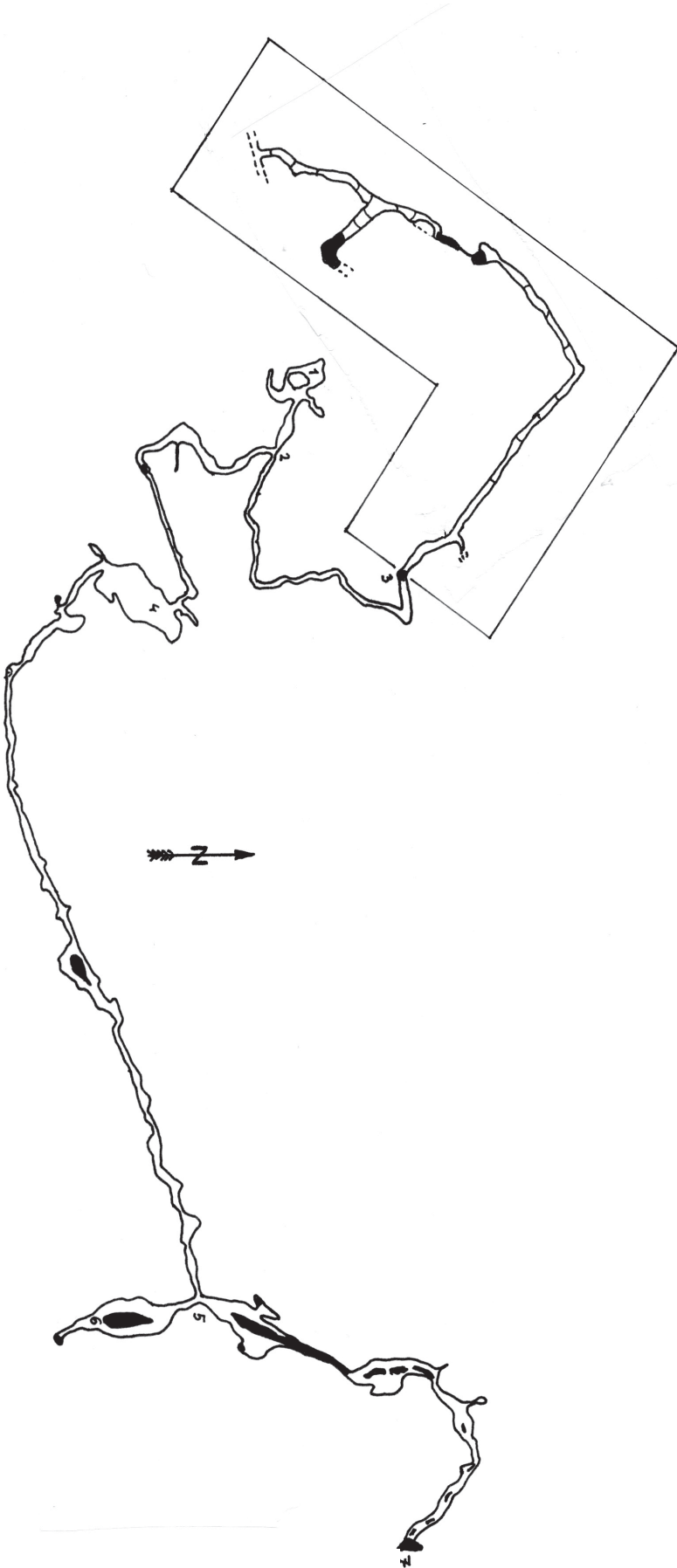
...nakon par godina shvaćamo da se on nalazio pred ulazom u veliki kanal kojeg je gotovo nemoguće ne vidjeti...
 foto: Ivan Glavaš

PONOR KOLINASI

PONOR KOLINASI
ISTRA, BUZET, ROČ

DULJINA: 1278 m
DUBINA: -119 m

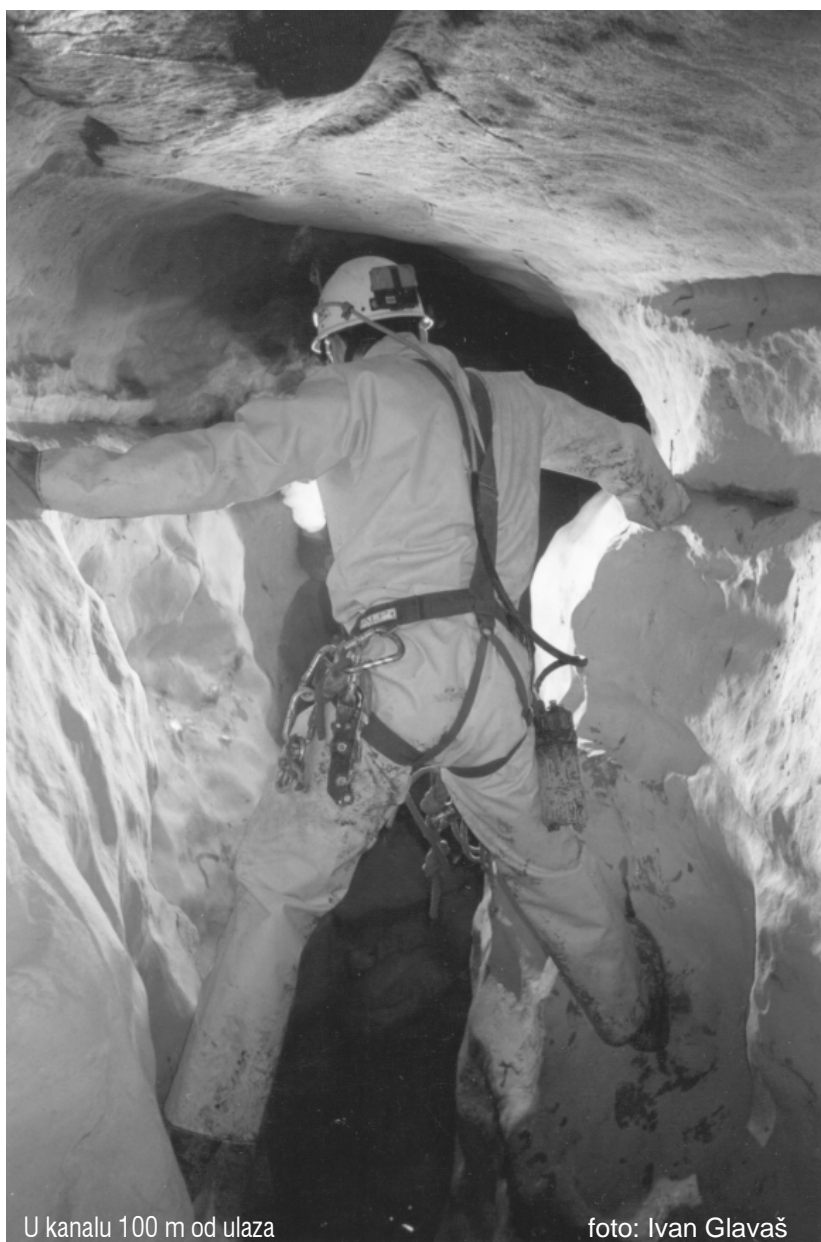

da je jama tako malih dimenzija kako su je sretali u literaturi. Tako su u danima 2. , 9. i 16. 10. 1927. godine legendarni speleolog Cesare Prez i još legendarniji alpinist i speleolog Emilio Comici proveli mnoge sate u podzemlju jame Kolinasi i uvjerali se da je jama zaista puno veća nego što se do tada mislilo. Uz mnogo rada i truda, njih su dvojica izveli topografski snimak jame do 119 m dubine i 960 m dužine i to objavljuju, uz opširni članak, u «Le grotte d'Italia» godine 1932.

NOVIJA ISTRA • IVANJA

O svemu što se odnosi na novija istra • ivanja u jami Kolinasi za sada smo uspjeli čuti samo priče. Još kao članovi S. D. Proteus –Poreč uspjeti smo saznati da je jama razvedena i po pričama starijih članova smo shvatili da u njoj ima još istra • ivanja. Od legendarnog, te na • alost danas pokojnog Drage Opašića-Billy-ja (člana S. D. Istra-Pazin) smo saznali da je zajedno sa slovenskim speleolozima posjećivao jamu, međutim nismo uspjeli saznati jesu li i gdje istra • ivali. Jedini pisani materijal nama dostupan o toj jami je kratak članak zagrebačkog speleologa Mladena Kuhte gdje opisuje posjet jami 1991. god. i navodi talijanske podatke glede dužine i dubine jame (uz pohvale na točnost talijanskog nacrt). On također piše da je jama bila predmet istra • ivanja pazinskih i porečkih speleologa, ali i da topografsko snimanje objekta do sada nije obavljeno.

Naš prvi posjet jami odvija se u kolovozu 1997.god. Tada kao članovi S. K. HAD iz Poreča u jamu vodimo speleologa iz Venecije koji je bio u turističkom posjetu našeg kraja te s nama kontaktirao. Prvo silazimo meandrom do oko 85 m dubine i 120 m dužine gdje nas zaustavlja sifon. Vrativši se na početak meandra (odmah ispod ulazne vertikale) ulazimo u drugi kanal dužine manje od 100 m, u njemu silazimo vertikalno od oko 7 m do jezera za koje smo mislili da je riječ o sifonu. Kolega iz Venecije se ponudio kao «•rtva» ući u vodu pogledati bolje o čemu se radi. Strop nad jezerom se naglo spušta te potom iza njega ponovo diže se, tako da je ulaziti u vodu bilo neophodno i vidjeti što ima iza

U kanalu 100 m od ulaza

foto: Ivan Glavaš

toga. Tako se naš iskusni prijatelj provukao na drugu stranu i zaključio da je to sifon jer iza njega nema nikakvih otvorenih kanala.

Nakon nekoliko godina shvatili smo da se on nalazio pred ulazom u veliki kanal kojeg je gotovo nemoguće ne vidjeti, no o tome kasnije.

Nekoliko mjeseci kasnije ponovo ulazimo u jami, ne shvaćamo nikako gdje se nalazi preko 700 m kanala što još nismo vidjeli. Taj nam posjet opet ne otkriva ništa novo i neviđeno, jedino što nas privlači je dimnjak iz kojeg se cijedi voda, koji se nalazi na kraju nizvodnog meandra od 120 m, iznad sifona. Tu se vraćamo opet ne mjeseci kasnije, penjemo se oko 20 m u visinu u nadi da nađemo nešto horizontalnih kanala, no naši snovi

padaju u vodu, ili bolje reći u blato... tada smo izgubili zanimanje za jamu te čak pomislili da se netko šali u vezi s njenim dimenzijama.

Konačno, u studenom 1999.god. uspijevamo doći do originalnog nacrt objavljeno 1932. god. i stvari postaju jasnije. U jamu krećemo sa idejom da ponovo sve nacrtamo; krećemo od ulaza i prvo odlučujemo crtati kraći kanal, tj. onaj koji vodi do sifona kojeg je Talijan proglasio takvim. Tada uviđamo da je naš prijatelj bio na samom ulazu u kanal visine 3 m i širine oko 2 m, tj. da su tamo bili skriveni svi ti kanali koje smo toliko tražili. Crtanje se u tom navratu zaustavlja na ulazu u taj novi-stari kanal. Sljedeći puta se odlučilo prvo nacrtati stvarni kraći kanal, a to je onaj

koji se meandrom spušta do 85m dubine i 120 m dužine, do sifona. Jednom kad smo stigli do sifona, iznenađuje nas činjenica da je, pogotovo za ovaj kišni period, otvoren. Još veće iznenađenje je to što se iza sifona jama dalje ne nastavlja kao i do tamo, tj. nizvodno, već dalje ide uzvodno! Mijenja se i morfologija kanala; od uskog i visokog on postaje širok i nizak. U nekoliko se navrata istraživaju oko 400 m horizontalnih kanala od čega se uspjelo nacrtati 318 m. Završni dijelovi kanala su ekstremno blatni pa neke stvari ostaju još uvijek pogledati i nacrtati. Naalost, u tom se kanalu otada nije stiglo nastaviti s istraživanjem ljudi u su se zasitili jame Kolinasi, a ako ćemo biti iskreni, bio je to period kada su se zasitili i speleologije općenito. Još se u jednom navratu, početkom 2000.god. našao «dobrovoljac» koji je bio voljan blatiti se po kanalima jame. U tom smo navratu odlučili nastaviti sa crtanjem u

dužem kanalu jame jer je bio lakši za napredovanje obzirom da se radilo o manje iskusnom speleologu. Ovo je bio posljednji izlet u toj jami (ako izuzmemo još jedan obični posjet u ljeto 2002.godine) do danas.

Uspoređivanjem talijanskog nacrtu i dijela našeg nacrtu uočene su neke greške kod talijanskog, no držimo da je relativno dobar. Stoga, dok se za ponovno topografsko snimanje ne nađe vremena, oslonit ćemo se i dalje na talijanski nacrt te na njega dodati nacrt novopronađenih dijelova s kojima sve ukupno dužina jame iznosi 1278 m. Kada dođe do prve sljedeće suše, u ljeto 2004., u planu nam je provjeriti je li otvoren sifon i u tom slučaju nastaviti istraživanje u tri kanala koje nismo stigli istražiti u novootkrivenim dijelovima jame. Prioritet je na jednom kosom uspinjućem kanalu koji je najzapašniji u odnosu na sve kanale u toj jami. Das bi ušli u njega morat

ćemo se koristiti derezama i inim penjačkim spravama i vještinama jer je riječ o jako blatnoj i kliskoj kosini. Taj kanal je udaljen 600-injak metara od estavele Pivka. Ona je na karti označena kao izvor, a prema informacijama kojima smo raspolagali zatrpna je blokovima između kojih izvire voda. U siječnju 2004. godine, izvadiвши nekoliko većih blokova, ušli smo dvadesetak metara u podzemlje i našli sifon na oko 15 m dubine i 20 m dužine. Zanimljiv je zvuk koji smo čuli dok smo se uvlačili u objekt; u daljini se čulo bučno «kuhanje» vode (npr. kao da je netko upalio brodski motor!!). Možda se sifon upravo zatvorio? U istraživanjima 1999. godine sudjelovali su sljedeći ljudi: Nenad Kosić, Bernard Pištan, Andrea Gašparini, Igor Popović, Danijel Radojković, Alan Račić, Ante Štija, Antonio Ciceran i onaj koji ovo piše. Posebno hvala g. Mladenu Kuhti na ustupljenim podacima.

Literatura:

- Bertarelli, L. V., Boegan, E. (1926): Duemila Grotte. Tovring Club Italiano, 494 str., Milano
 Prez, C. (1932): La foiba Colinassi nel Carso di Rozzo. Le Grotte d' Italia, VI/4, Trieste
 Kuhta, M. (1991): Novija speleološka istraživanja u Istri. Speleolog, godište 38/39, str. 31, Zagreb

KOLINASI ABYSS NEAR ROČ (ISTRIA)

This article describes in brief the history of the Kolinasi abyss exploration near Roč in Istria, mainly in 1997, 1998 and 1999, the recent visits and all the problems the explorers encountered there. About 400 meters of new channels were explored in the cave, 318 of which were topographically recorded and added to the Italian map made in 1927. This, so far the most accurate map, states 1278 meters in length, though the explorations should definitely be continued through the newly discovered channels. There was a try to record the complete cave once again but unfortunately the enthusiasm of the people involved in the project suddenly fell. 600 meters from the abyss there is a estavela Pivka, where the level of water should be checked because it may indicate whether the siphon is open and if there is a connection between these two objects.